

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELOFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Erdélyrészi magyar szövetség.*

Irta: Rónai Aross Lajos.

Hazánknak bércektől övezett vadregényes táján búsul az ország leghívebb, legkitartóbb magyarja, az erdélyrészi magyar, a jófajta, okos székely. A mit megalkuvást nem ismerő magyar lelkükkel, bátorságukkal és áldozatkészségükkel teremtettek a Bánffy Dezsők, Bethlen Gáborok (többen is voltak ebből a fajtából.) az veszendőben van, pusztulásnak indult.

A magyar nemzeti gondolat, az egységes, osztatlan magyar nemzeti állam

* A Budapesti Hírlap husvétii számában megjelent nagyérdemű cikket átvettük, hogy közönségünk figyelmét ráirányítsuk a közhasznú alapításra, melyet a cikk írója (lakik; Budapest III. Határ-utca 6.) az erdélyrészi magyar képviselőkkel az erdélyi magyarság minden tagjának közreműködésével kíván megvalósítani.

T Á R C A.

Beesüld a tanítót.*

Irta: Petres Elek.

Minden államnak és nemzetnek boldogulása a kulturintézmények tényezőiben keresendő. Hol nincs kultúra, ott nincs előhaladás, hol nincs előhaladás, ott boldog lelkiéletről szó sem lehet.

A nemzetművelődés alapvető faktorai legelsősorban is a néptanítók. Tehát a kultúra alapköve a néptanítók vállaira néhezkedik.

Alig képzelhető el magaszosabb hivatal, mint a néptanítóé, ki az isteni Mester nyomdokait követve, az idomittatlan gyermeki lélekből kultürembert nevel.

A tanítói hivatálnak eszményképe főséges és magaszos, de útja tövises és szűrés.

A nemzetnek eme napszámosa hány-szor kell szomorodott szívvel tudomásul vegye azt, hogy fáradságos munkája nem hozta meg a kívánt eredményt. De azért nem csügged. Titáni erővel folytatja tovább a szellemidomítás főséges munkáját.

* Hihő, vallásos életet élő tanítóról van szó.
S z e r k.

eszméje, amely már-már a maga teljes pompájában bontakozott ki és bevilágította a legutolsó szalmafedeles kunyhót is, ma a visszafejlődés stádiumába jutott, mert a megfelelő anyagi támogatás hiánya miatt az erkölcsi erő, a vaskéz is lehanyatlott, le kellett hanyatlania.

E cikknek nem célja, hogy a már sokat hangoztatott, mindenki által jól ismert közhelyekké vált igazságok mellett statisztikai adatokkal argumentáljon.

Több jelentősége van annak, ha egy igen egyszerű, kézenfekvő okra rámutat. Amíg a magyar társadalom és a magyar államhatalom a legszebb, győzedelmes csatáit vívta az erdélyrészi nemzetiségekkel, s minden erkölcsi hódításra győzelmi lakomákat ült, addig a román nemzetiség „akié a föld, azé a haza” gyakorlati programjával nyakra-főre alapította a bankokat, vásárolta a földeket és a dicséretet el nem lehet vitatni, oly elevenséggel, üz-

Az az ember, aki a népművelés mezején ily megbecsülhetetlen és fárasztó munkát végez, megérdemli, hogy a társadalom minden rangú és rendű tagja előtt köztiszteltben, megbecsülésben és igazi szeretetben részesüljön.

Az iskolás gyermek senkibe akkora bizalmat nem helyez, mint tanítójába. Előtte a tanító eszménykép. Ha a tanítóban megrendül a gyermek hite (Sajnos gyakori eset! S z e r k.) és bizodalma, akkor ő mindent elveszítettek, közömbösnek tekint.

A tanítónak adja meg a tekintélyt: először az iskola, azután a társadalom. (Főleg pedig a példás, szolid élet és jellem. S z e r k.) Igen! mert a tanító nemcsak pedagógus, hanem társadalmi ember is.

A jelenlegi világnézet szerint a XX-ik század tanítója messze felülmulta a XVII. és XVIII-dik század tanítóját.

Egy alkalommal vitatkozik három szikulus a fölött, hogy ki a legnagyobb úr?

Az egyik a királyt tartja legnagyobb úrnak, a másik a pápa mellett érvel, a harmadik pedig a tanító mellett foglal rokonszenves állást. Az utóbbi így érvel állítása mellett: én azért tartom a tanítót legnagyobb úrnak, mert kezdetben ő tanította a királyt is meg a pópát is.

A franciák legnagyobb lírikusának,

leti hozzáértéssel terjeszkedett minden vonalon, hogy azt mi csak követendő példaképen csodálhatjuk, ismerhetjük el.

Ennyi elég, de rövidesen megállapíthatjuk még azt a sajnálatos tény, hogy ma nincs Magyarországon egyetlen vidék sem, ahol a magyar elem gazdaságilag jobban háttérbe legyen szorítva, mint Erdélyben, sőt, ha nem vizsgálunk, nem sokára politikailag és társadalmilag is ez lesz a sorsa.

A komoly akarat nem kesereg a multakon, hanem cselekszik, hibákat reparál, elszántsággal harcol. Távol áll tőlem, hogy az államra hártsam a cselekvés kötelességét. Amit az állam, a bírók tehetnek a maguk nehézségével, tegyék meg, de nekünk több, nekünk nagyon sok kell, amit megcsinálhatnánk mi magunk erdélyiek.

Nekünk most az a kötelességünk, hogy egymásba kapaszkodva megtámasszuk egymást, hogy a romboló vihar ki ne döntson bennünket. Az

Hugó Viktorának egyik tankönyvében a következő klasszikus apróságok fordulnak elő, melyek nyelvi és tárgyi szempontból így hangzanak:

„Beléptek egy emberhez, aki kocsi-kerekeket és rúdakat gyárt. És azt fogjátok mondani: ime egy hasznos ember. Belépek egy takácshoz, aki vásznat készít és így szóltok: ez értékes ember. Beléptek egy kovácshoz: ez kalapácsokat, csákányokat, ekevasakat* gyárt. És ti azt mondjátok: ez szükséges ember... Végre benyitok egy tanítóhoz. Köszöntések halkabban, mert tudjátok-e, mit csinál? Embert farag.”

A legtöbb ember nem fogja fel azt, hogy egy hivatásos tanítót miért... és hogyan kell megbecsülni. Mikor a megbecsülésnek öntudatára ébredne, akkor már késő, mert az a nemzet napszámosa sírban porladozik.

Én is csak most kezdtem belátni, hogy mit ér egy tanító: és mily nagy hálával tartozom neki.

Szegény öreg tanítóm — igaz, hogy még most is él, (a jó Isten még sokáig éltesse! S z e r k.) — de azért nagy tiszteltben és becsülésben tartom őt; s mindig alázatosan hajtok fejet előtte, mert legelsősorban is neki köszönhetem, hogy én is néptanító vagyok.

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

akadémikus okoskodásuknál sokkal többet ér a tett, a gyakorlatiasság, mert szó-beszédrel elpusztulnánk. Meghúzták már a lélekharangot! Szövetséget kell alkotnunk közgazdasági érdekeink védelmére és nem azért, hogy egy egyesülettel több legyen s hogy egy csomó hiúságot legyezgethessünk.

A szövetség célja dióhéjban, de ebből is mindent megérthetően ennyi: *minden erdélyi részben élő magyar egyenként való anyagi megerősítése, az elesendők megerősítése, azután pedig tétőglátás minden vonalon és minden vonatkozásban.*

A kételkedők és peszimizták perze azt mondják, a mit Montecucoli, hogy pénz, pénz és pénz.

Én még azt mondom, hogy többet ér egy porció szeretet, lelkesedés és odaadás a világ minden pénzénél.

Pénz van a bankokban, a tőkésnél, s volt eddig is.

Hiányzott és hiányzik azonban „egy közvetítő, egy propagáló szerv”.

Hiányzott és hiányzik egy olyan szerv, amely munkaprogramot készít, amely nem konstatalja, hanem fölmutatja és megelőzi a bajokat.

Egy élő szerv, amely ott ólálkodik a nemesi kúriák és a kékablakos viskók körül, belenéz és a fazekakba, hogy fő-e bennük valami?

Egy szerv, amely minden percben és mindenkinél készen álljon, mint a *mentőocsó*.

Egy szerv, amely gondolkodni tud, amely az eltemetett kincseket fölhozza a föld mélyéből, alapít, vagy alapított vasútakat, vízi műveket, ipari, kereskedelmi, gyári részvénytársaságokat, alkalmi, vagy végleges szervezéseket, a mely birtoknyilvántartás vezet, őrszemeket tart Erdély minden pontján, hogy azok útján egy zsinórvezetékén tartsa Erdély szellemi, gazdasági, politikai, társadalmi életét a tüzhez közel budapesti centrumban. Mindehhez nem pénz, csak: emberek kellene. Hiszen azt talán fölösleges megemlíteni, hogy a lelkiismeretes közvevítés, becsületes, nem haszonra spekuláló tarifa mellett is szép pénzt hajt a szervezetnek, s azt önálló akciókra is képessé teszi.

Erdélyrészi magyar szövetség alatt értem én, illetve ezt értjük azok, a kik a szövetség megállapításának gondolatát fölvetették.

Talán egy kis kitérés itt nem lesz fölösleges. Az Emke kolozsvári központjában ma bizonyos kellemetlen tünetek észlelhetők. Sem pro, sem kontra nincs szavam hozzájuk, mert az Emke dolgait a szövetség megalakítása és működése teljességgel nem érintené.

Az Emke kultur munkára vállalkozott. Dicsérettel megfelelt annak a multban. Igaz, hogy most nagy betétei *holttőke* módjára hevernek a bankokban, működése stagnál, de hát az a kérdés, hogy vállalt programjából mi van még megvalósítani való és kell-e ez a sok pénz arra? Ha kell, tartsa meg magának és folytassa nagy kulturmisszióját. De ha fölösleges, akkor ne tartsa a pincéjében a pénzt, hanem dobja piacra, segítse a szövetséget gyermeklépéseiben.

Isten ments, a szövetség a világot sem akar az Emke megszervezőjévé lenni, sőt ha az Emke tud módot találni arra, hogy mint a multban, a kulturának, úgy az itt vázolt célokra is támogatója lehessen, kész örömmel vesszik annál inkább, mert a szövetség nem az Emke ellen, hanem az Émkével kapcsolatosan akar dolgozni. Nem lehet hát az erdélyi részben tényező ember, aki az Erdélyrészi magyar szövetség megalapításához igaz, hazafias szívvel ne csatlakozzék, mert a nemzetpolitikai érdekeken kívül a saját és családja érdekében cselekszik, tartozzon a közéletnek bármely osztályához.

A gyulafehérvári népszövetség idei közgyűlése.

Múlt hó március 30-án tartotta a helyi csoport a városháza nagy tanács-termébe összehívott értekezletét. Mindössze három pont volt kitűzve. Elnöki megnyitó. Bujáky tanár évi jelentése és dr. Balás Endre papnev. korányzó előadása a népméltóságról — de e három pont keretében tiszta és világos kép tárult fel a népszövetség országos helyzetéről, munkájáról, céljairól a mostani komoly időkhoz mért fontosságáról. És mert az országos népszövetség keresztény kultur munkáját csak oly mértékben tudja megvalósítani, amily mértékben reagál a központban megindított hullámokra a sok ezer vidéki helyi csoport, természetes érdeklődés kísérte a Bujáky úr beszámolójának a fehérvári helyi csoportra vonatkozó részét.

Lovag Ávéd Jákó elnök még mindig fiatalos lelkesedéssel vezeti a szövetség ügyeit s a mostani értekezleten elhangzott megnyitóját is fényesen dokumentálta, hogy még mindig ugyanolyan éles szemű és vizsgálója az eseményeknek, s mivel ezek az események igazolták és igazolják a népszövetség létjogosultságát — Ávéd elnök éppen olyan ügyszereget áll a népszövetség mellett, mint mikor évekkal ezelőtt kitűzték Erdély Sionjának ormaira a népszövetség zászlóját. Majláth piáspók. Zboray, Halter képviselők, Uffalusi s köztük Ávéd elnök is.

Bujáky Domokos főgimn. tanár a népszövetségről mondott komoly és tartalmas beszéd kíséretében statisztikát is adott. A számok beszélnek a legjobban. A helyi csoportnak 240 tagja van s közös óhaj, vajha megkétszereződne. A beszámoló után felállt a jelenlevő Majláth piáspók úr és — mint mondotta — a mostani súlyos és nehéz megpróbáltatásokat magában rejtő időben minden keresztény hazafinak kötelessége a népszövetség mellé állani, mert minden magyar a hazának tesz szolgálatot, midőn a katolicizmust, a vallást védi. Nem lehet más bázisa magyar hazánknak, a magyarságnak a hívő kereszténység, amelynek érnépszövetség. Hogy pedig a helyi csoport megnépesedjék, egy nagy papírosbankót tett az asztalra, hogy a vezetőség tegye lehetővé a szegényebbeknek is a beiratkozást. Sajnálja, hogy nem hallgathatja végig az értekezletet, mert elfoglaltsága

másfelé szólítja. Ávéd elnök köszönetet mondott kegyelmes Urunk megjelenéséért, adományáért s azért a folytonos érdeklődésért, amelylyel kísérni szokta a szövetség életét és működését. Ekkor a piáspók a megjelentek éljenzése között eltávozott.

Ezután tartotta meg érdekes előadását a népméltóságról dr. Balás rektor, arról a népméltóságról, amelynek keretében a népszövetség a népet tanítani, művelni, szorgalmassá, munkássá és vallásossá tenni akarja. Általános érdeklődés kísérte az előadást. A jelenlevők élvezték és okultak belőle; az előadás folyékonyasága, a tárgy praktikus kezelése és vonatkoztatása, a felhozott találatok sokszor józú példák, a sok tapasztalatnak értékesítése: ezek azok, amikért a jelen voltak hálásak a dr. Balás rektor úr előadásáért.

Egyébként az értekezleten jelen voltak: a Piáspók úr, Tamási nagyprépost, Zomorai és Kovács praelátus kanonok, Roska rendőrkapitány, dr. Roska Miklós, dr. Csubry Bonifác, Majláth Ferenc jószágkormányzó, kir. tan., a csoportvezetők és a népszövetség számos tagja.

Az ifjúság finomítása.

II.

Közelebbi eszközök. Erről a közelebbi eszközről szólunk egy kissé bővebben.

Az alakulás nagyon lelkesen szokott megtörténni — de szerény nézetem szerint — életképes, helyes irányban működő, valódi célját betöltő egyesületet csak olyan ifjakból lehet alakítani, kik a szülői és iskolai nevelés által már előbb is csiszolódtak s kik az iskolából mintegy átlépnek az egyesületbe. Azok az ifjak, kik az iskolai évek után jártak-keltek hol erre, hol arra, s a hogy szoktak mondani: a szemök kinyitott; azok nem igen szoktak beválni; az egyesületet csak arra valónak tartják, hogy tagjainak táncot és színelőadást rendezzen. E kettőben előjárak, hangadók, de a többi előadásokra nem igen kaphatók. Éppen ezért az ilyeneket nagyon nem kell erőltetni a belépésre, mert önfajúsággal és más különösképp rossz példát adnak az ifjabb egyesületi tagoknak. De annál inkább rajta kell lenni, hogy az iskolai kötelezettségnek eleget tevők lépjenek be az egyesületbe.

A lelkipásztor. Az ifjúsági egyesületekben a lelkipásztoroknak tág mező nyílik a munkára, egyedül nem is tudna annak eleget tenni. Munkatársak után kell néznie és ezen munkatársakat meg is kell hogy találja a kántorban és a tanítóban.

De méltán várhatna támogatást a község vezető embereitől és főképen a község előjáróitól. A miképen a tanfelügyelőség megköveteli, hogy az áll. isk. tanító részt vegyen az ifj. egyesület munkájában, sőt ha szervezte nincs az egyesület, úgy egyesületet létesítsen, hasonlóképen a közigazgatások kellene, hogy erőlyesen intézkedjenek és a községi előjáróságok köteletségévé tegyék az ifj. egyesületekben való munkálkodást. Ez együttes munka könnyebben és bőségesebb gyümölcsöt hozna.

Egyesületi élet. A megalakulás és alapszabályok kidolgozása után vegye

kezdett mindjárt az egyesületi élet, épen ezért a téli hónapokban minden héten kétszer tartson összejövetelt, ezekre dolgozzon ki programot s törekedjék foglalkoztatni minden tagját. A legnagyobb munkaidőt kivéve más időszakokban is legalább vasárnap délutánjai találkozhatnak az egyesület tagjai és általánosságban szólva: ismeretterjesztő előadásokkal, énekekkel, szavalatokkal, felolvasásokkal és nemesen szórakoztató játékokkal kell eltölteni az összejöveteleket.

Igen fontos kérdés ez: mivel indítsuk a tagokat a gyűlésen való megjelenésekre és hogyan kedveltessük meg az ifjúsági egyesületet?

Megkedveltetés. Első sorban a szülők jóindulata nagyon sokat tehetne. Hallottam egyik előkelő, értelmes székely gazdától, hogy az ő gyermekkorában és ifjú éveiben minden szülő megkövetelte, hogy fia, leánya vasár- és ünnepponon még a délutáni vécsernyéken is megjelenjék és résztvegyen a felnőttek hitoktatásán, sőt mi több ezt még a gazda is megkövetelte cselédjétől. A szülőknek ilyen erőlyes fellépésére most is nagy szükség volna és ha gyermekeiket az ifjúsági egyesületekbe való belépésre indítanák, könnyebb lenne róluk a számadás.

A szászok. A szászokról hallottam azt, hogy ott az ifjúsági egyesületekbe való belépés kötelező és ha valamelyik tag alapos ok nélkül elmarad az összejövetelekről, éppen úgy büntetés alá esik, mint az iskolai igazolatlan mulasztó.

Ezen erőlyes intézkedésnek meg is van az eredménye: lépten-nyomon hallhatunk a szászok szervezetségéről, előhaladásáról és fejlődéséről. Ilyen intézkedés elérne nálunk is.

A korcsma zárása. Még az is nagy haladást jelentene, ha a korcsmáknak vasár- és ünnepnapj zárlatát keresztül lehetne vinni, hogy az ifjú ne itt, ennek fertőző levegőjében, hanem az ifjúsági egyesületekben keresse és találja szórakozást.

Ezek hiányában nem marad más hátra, mint csak úgy csalogatni az ifjakat az egyesület kebelébe.

Vetitőgép. Erre egyik nagyon alkalmas eszköz a vetítőgép. A mely egyesület már annyira haladt, hogy gépet tud beszerezni, ennek segítségével látogatottá és kedvelté teheti gyűléseit, csak alkalmas képsorozatokat válasszon.

Tisztelegesen szórakoztató mulatságok és színelőadások rendezésével is szintén lehet érdeklődést kelteni a nem tagok előtt és pedig főképpen úgy, hogyha az előjáróság is támogatja az egyesületet. Kisebb községekben csak az egyesületnek adjon táncengedélyt, a nagyobb községekben pedig részesítse előnyben és a mennyire lehet, az engedélyt adjia díjtalanul. De itt hangsúlyozom, hogy a tánc és színelőadások rendezése az ifjúsági egyesületeknek nem célja, hanem csak egy eszköz az ő céljának elérésében, épen ezért a többi előadások képezzék működésének a főbb részét.

A helyiség. Az egyesület működésére nagy befolyással van még az is, hogy hol tartja gyűléseit, összejöveteleit. A mennyire csak lehetséges a gyűlés helye a község központja legyen. S míg az egyesület alkalmasabb helyről nem tud gon-

doskodni, az iskola épülete áll rendelkezésre. Az iskolának — ha van — két termét kell felhasználni. Az egyik teremben az előadások megtartása után vegye kezdetét a közös játék, a másik terem szolgáljon olvasó termül.

„Óriási munka.” Ezek után talán az az aggasztó kérdés kerül az amúgy is sok munkával megterhelt lelkipásztor ajkaira: De hiszen az egyesület vezetése óriási munkát, gondot, fáradságot és időt igényel?! Mindez igaz, de azt is el kell ismerni: ha az ifjúság megmentéséről nem gondoskodunk, akkor nekünk mindig jégverte mezőkön és vízáradások által leiszapol, szennyes réteken kell vergődve-kínlóva dolgoznunk s az eredmény még sem lesz kielégítő.

Különben is az egyesület vezetésében a gond, a munka meg fog oszlani a munkatársak között; egyszer az egyik, máskor a másik tartja az ismeretterjesztő előadást és csak előre fog ily terhes és fáradságos lenni. Egy-két év után az egyesület megtermi első gyümölcsét, tagjaiból nőnek fel oly erők, kik a munka igen nagy részét el tudják végezni és ekkor a lelkipásztornak az irányítási marad meg. Őt hat évig hivatászerűen működő egyesület minden bizonynyal meg fog látszani a község életében s a munkatöbblet — mit ide kell fordítani — áltálal is meg lesz fizetve, hogy a községben mindig több lesz a minket megértő, nekünk segítő lelkiismeretes, jellemes ember.

Egy falusi pap.

Wilson.

Annakidején nem kis szorongással gondoltunk arra az eshetőségre, hogy az Egyesült-Államok elnöki székét szociáldemokrata foglalja el. Hiába, a közvélemény mindent elgondol e név említésénél — s pláne a mi közönségünk minden rosszát, csak jót nem. De meg kell magunkat nyugtatnunk, hogy e rossz véleménynek nem vagyunk okai, nem jelzi hátramaradottságunkat, mert naiunk Európában, de még inkább Magyarországon a szociáldemokrata nem tarthat igényt arra, hogy nagyon lelkesedjünk érte. Ennek pedig a szociáldemokratizmus maga az oka, mert sohase tudott felemelkedni arra a magaslatra, ahol a tiszta elveket szolgálják, mert semmi garancia sincs arra, hogy a demokratikus — jól értjük meg — a magyar szociáldemokratikus eszmék praktikus megvalósulása magában is rejti a társadalmi élet erős alapjait. Mert amikor reformokat hirdet és ígér, ugyanakkor szemünkbe kell hogy tűnjék a vallásos és nemzeti tradíciók és nemzetet fenntartó konzervativizmusnak romja, mert ezeknek romná kellene lenniök — e kettő szerintük — kizárja egymást. Amíg a szociáldemokrácia ily romboló oldalról mutatkozik be, addig minden egyes megnyilatkozása erős érv a mi konzervativizmusunk — mellett. A napokban elfoglalta elnöki székét Wilson, az amerikai elnök, a demokrata párt jelöltje és elmondotta programbeszédjét. Mikor olvastam e nagyszerű beszédet, önkéntelen összehasonlításfélét tettem magamban: tegyük fel, szép hazánkban is odafejlődnének a körülmények, s hogy az

ország nagyobb bizalma egy szociáldemokrata kormányzót tüntetne ki bizalmával, hogy Mezőfi, Kunfi, Weltner stb. vezér ugyanily fontos pozícióból nyilatkozhatna, vajjon kimondaná e meggyőződéssel. Keményen, energikusan? Istenem, hány nyilatkozatot hallottunk hirhert és híres szocialistáktól, a mieinktől s Bebel-től kezdve valamennyitől, de az a néhány súlyos szó az Egyesült-Államok elnökének ajkán egészen más, egészen új. Sok oly szó csendül meg közbe, a mik eleddig és napjainkban nem szokás, hivatalos emberek részéről, pláne demokrata és szocialista perifériákon. Álljon itt Wilson néhány szava:

„A nemzetet mélyen áthatja a fenséges szenvedély, mélyen megrendíti az igazságtalanság, az ideálokban való csalódás tudata, az a tapasztalat, hogy a kormányok nagyon sokszor a korrupciónak és a rossznak eszközeivé lesznek. A jobb új érája megremegtetni érző szívünk húrjait, hymmust vált ki belőle Isten képe előtt, ahol az igazság és kegyelem összeforrtak, hol egyúttal a bíró testvér is. Tudjuk, hogy feladatunk nemesak politikai, hanem olyan, mely egész valónkat át kell hogy hassa azzal a gondolattal, vajjon képesek vagyunk-e a kor és nép szükségleteit megérteni, vajjon a nép méltó képviselői és tolmácsai leszünk, vajjon tiszta szívűek vagyunk-e és el vagyunk-e határozva magas feladatunk teljesítésére. Nem a győzelem napja ez, hanem a magunkbaszállás és a fogadalom napja. Nem a párt erejét mérlegeljük itt, hanem az emberiség erejét. Az emberek szíve dobog félénk, az emberek reménye bír arra, hogy megmondjuk, amit tenni szándékozunk, ki fogja ezt a nagy miszsiót betölteni, s ki mulasztaná el megtenni reá a kísérletet? Felszólítom mind a becsületes férfiakat, mind a hazafiakat, az előrenéző embereket, álljanak oldalam mellé. Isten segítségével nem fognak bennem csalódní. . . .”

E szótágot értsék meg hazai szocialistáink, amely szózatnak minden sorát aláírjuk, mert aki mondotta, demokrata és Istenhívó, aki a leghivatalosabb szereplésekor is következetes és jellemes. Ugy-e — hogy szociáldemokratizmus és istentelenség járhatnak külön úton. Ezt kéne megérteni széles e hazában, hogy nem a demokratizmustól féltjük fiainkat mi „maradiak”, s nem a szocializmustól, hanem féltjük az Istentagadás és hitetlenségtől, amely tünetek ott rémitenek minden tüntetés és tömeges megnyilvánulás alkalmával. Egészen másként hangzik a demokrata elnök szava — Isten segítségével.

Gy.

A tíz éves Oltáregyesületi Lap — olvasóihoz.

Egészen más hangokkal kellene olvasóink elé lépniünk, mint a milyennel most tesszük: különösen ebben az évben, midőn lapunk már 10 évre tekinthet vissza, örülnünk kellene a szép múlt miatt — ime erőben és erőtelenen megértük a 10-ik évet; de amit ehhez az örömhöz és jubiláló hangulathoz hozzászeretnénk tenni, t. i. a szép jövőben való reménységünket, nem tehetjük meg, mert az előfizet-

sek sűrű elmaradása komolyan kétségessé tette lapunk to v á b b i f e n n m a r a d á s á t. Az O. E. Lap csupán azokra a két koronáscákra támaszkodik s azok elmaradása esetén nem tarthatja fenn magát. Ha a szerkesztéssel járó fáradtság és utánjárás a jó Isten és a jó ügy nevében is történik — ez rendben volna, de a nyomdát ki kell elégítenünk; oda pedig sok pénz kell. Szeretettel kérjük olvasóinkat, a még be nem küldött előfizetési díjakat haladéktalanul küldjék be. Hátrálékos olvasóink nagyon jól tudják, hogy az egyes számok elfogadásával együtt jár a fizetés kötelezettsége, s azért kell külön is olvasóinkhoz fordulnunk, mert igen sokan vannak, kik még a 8. szám elfogadása után sem küldötték be kis lapunknak még kisebb díját. Sokan vannak hátrálékosok: brassói, dévai, erzsébetvárosi, gelencei, helybeli, jászárokszálási, kézdívásárhelyi, kolozsvári, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, udvarhelyi, tordaí, szászregeni, kapnikbányai és nagyenyedi olvasóink közül. Kérésünk szól a hátrálékosokon kívül különösen lapunk jóbarátainak s eddigi jóakaróinak, hogy a mennyiben tehetik, segítségük elő az Oltáregyesületi Lap előfizetési díjainak beküldését. Lapunk kinyomatása meg van akasztva, hisz a hátralevő két szám nyomdaköltségére nincs fedezet, s ha nem érkeznek be az előfizetések, kénytelenek leszünk a lapot beszüntetni — épen a X. évben — s már 9. szám sem jelenhetné meg. Míg a hátrálékok be nem jönnek, a májusi szám nem jelenik meg. Nagyon szomorú volna az a tapasztalat, hogy Erdély katolikusai nem tudnak fentartani egy hitbuzgalmi lapot.

Az O. E. Lap szerkesztősége.

H I R E K.

Tavaszi színek . . .

Irta: Zagyva Mariska.

A tavasz minden pompájával itt van a közelemben. Bent a szobában. Az asztalon telis-tele sötétkék illatos ibolyával. Még könyveimen is szerte apró vázákban mosolygnak felém. Karesú tartókban sok-sok sárga narcis finom kesernyész illattal. Aztán a szekrények hideg márványán egy-egy szál színes jácint ontja bődtöltő édes leheletét.

Az ablakomon meg éppen tobzódik a színek bitorában.

Nagylombú, világoszöld levelű, vörvörös virágú fürtös salvyák ragyognak át a vékony csipkefüggöny hősínén rózsaszínű begóniák, haragoszöld fényes levéltömegével vegyest.

A hajnali nap apró fénypontcskákkal hinti tele virágos házamat s mire felébrednek, olyan a szobám, mint az aranyfolyóban úszó virághajó.

— Kint az ablakom alatt a kövér-rügyű gesztenyefák garna, zsíros csücskéi, egymásután pattannak fel. Halvány gyűrött levelekké kandikálnak bele a napfényes levegőbe. A kertem minden zuga — meg csupa ébredő mesevilág!

Micsoda variációja a színeknek, e szinte csak tenyérnyi kis helyen is! — Hát még az Isten kincses házában a nagy

természet szüzi világában mi van ilyenkor? — Érezzük, sejtjük ezt, valamenynyien!

Csudás frissesség ejti meg tavasszal még az aggot is. A beteg szemében is különös fény rezeg a tarka színek pompás évszakában.

Az egészséges, a fiatal, csupa pajzár derű. Minden arcon ragyog valami finom gondtalan bohémság!

— S aztán a téli egyhangúság után, micsoda tobzódás a színekben külsőleg is.

Az asszonyok csupa virágszínekben pompáznak. A férfiak is behódolnak a tavasz varázsának — előveszik a sárga cipőiket!

Ez is lehet színhangulat! Üde, kedves színekkel hódol a gyermekesereg az első melegebb tavaszi napsugárnak. Nemesak a ruhák leírhatatlan változatos tarkaságával. — A fakadó lelkük színes világának szavakba bugygyanó élénkségével leginkább.

Micsoda zsi bongás, nevetés, beszéd minden csoportban!

— Alkonyatkor meg jönnek ragyogószemű apróságok kipirult arccal, halkán sugdolódzva, kettesével, hármassával. Sok-sok, elhalad ablakom alatt. A nap már nem ontja arany sugarát; de mégis mintha a kicsik nyomán itt-ott fényszikrák táncolnának. Amint halkán, áhitattal diskurálnak!

— Istenem, de jó lesz! — Én alig várom már! Én is, én is, sugják egymásnak a csöppsegek. Én soha sem hazudok többé! Én nem leszek torkos! — stb. — Én mindig szeretni akarom a Jézust! — Én sokszor fogok aztán is áldozni! Én mindennap! — Ah, ezek első áldozók lesznek! — Villan át bennem a gondolat!

Micsoda bájos fehérséggel világít bele a tavasz ezerszínű pompájába a gyermeklekek légióinak hódolata s egyesülése; a minden színek, szépségek és fényességek égi Királyával. Átragyog hősínű lelkük kristálytisztasága a pazarszínek tarka tömegén s magával ragad sok-sok szürke lelket a magasságok felé.

Személyi hír. Özv. Majláth Györgyné Ó excellenciájának téli itteni tartózkodási ideje lejárt. Elutazott Tölünk — de reméljük, hogy buzgó imádságunk folytán az őszre ismét viszontláthatjuk jóságos kegyelmes asszonyunkat. Jóságos édes anyját püspök urunk és Döbrössy Alajos kanonok kísérték fel Budapestre.

Oltáregyletünk holnap, vasárnap tartja rendes havi imádságát és délután 4 órakor gyűlést. A szentbeszédet dr. Vécsey Aurél tanár tartja.

A jelentések az oltáregyletek részéről nagyon lassan érkeznek, még felétől egy betű sem jött be. Most már a kimutatást csak a szűnőidőben készíthetjük el, addig a hiányzó kimutatásokat kérjük beküldeni.

Most, csütörtökön főpásztorunk oltárköveket szentelt.

Kinevezés. Püspök urunk Boros József püspöki szertartót püspöki titkárnak nevezte ki. Gratulálunk.

Egyházmegyei hír. Lakatos János vágási lelkész püspök urunk saját kérésére Hosszuaszóra. — Mihály Domokos atyhai lelkész hasonló minőségben

Vágásra. — Fülöp János aranyosbányai (Offenbánya) plebánost Atyhára helyezte át. — Szigethy Gyula id. nyug. lelkész Aranyosbányára helyezte plebánosnak.

Nyugdíjazás. Pál Kálmán hosszúszerű lelkész főpásztorunk saját kérésére nyugalmába bocsátotta.

Hivatalos tisztelgés. A gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium tanári kara március hó 31-én testületileg jelent meg őszinte tisztelettel jelölve Tamási Áron praelátus-kanonok, az újonnan előlépett erdélyi fehérvári székeskáptalan nagyprépost előtt s a testület nevében az igazgató tolmácsolta az intézet örömét s egyúttal háláját is azért a sok jóért, amelyben a státusi középiskolák intézeti és személyi ügyei a nagyprépost úrnak már 32 éven át teljesített pártatlan és mindenben csak a méltányosságot szolgáló hivatali munkája útján részesültek s további jóindulatú támogatását kérve kívánta, hogy az egyházmegyei intézmények javára vezető és kiváltságos méltóságában sokáig eredményesen munkálkodjék. — Az új nagyprépost szívesen fogadta a tanártestületet s további jóindulatú támogatásáról biztosította.

Egyházközségi közgyűlés. A gyulafehérvári róm. kath. egyházközség március hó 30-án tartotta közgyűlését a város háza tanácstermében. A közgyűlés az egyházközség sz. gondnokának megválasztotta egyhangúlag Csabry Bonifác dr.-t; az egyházközség- és iskolaszék tagjaivá megválasztottak 3 évi időtartamra Kovács Lajos, Kóródy Péter dr., Korbuly Ignác, Ávéd Jákó, Cserni Béla dr., Balás Endre dr., Rass Károly, Krzyzewszky Géza, Borzsovay Béla dr., Kárpiss János, Ujházy Béla, Bujáki Domokos, Adorján Samu dr., Bochandovits Sándor, Konzt Viktor dr., Kóródy Imre, Kőrösi László, Ertl Vendel, Székál Ignác, Daubrawszky Gyula, Müller Lajos, Wiltersdorfer Ferenc, Weger Lajos, Pocker János, Hinger József rendes tagok; Király Gáspár, Kertész Lajos, Szentpétery Ferenc, Erős Imre és Udvary József pótagok. A választást jóváhagyás végett Püspök Urunkhoz fölterjesztik. Az új adó-lajstromot, amikor elkészül, a városi adóhivatalban 15 napig közszemlére bocsátják. Rass Károly az egyházközség nevében üdvözölte Zomoró Dániel plebános-elnököt olvasókanonokká való előlépése alkalmából, aki hálás köszönetét meleg szavakban tolmácsolta a hitközségnek.

A sepsiszentgyörgyi Oltáregyesület 1913. évi március hó 30., 31., április hó 1. és 2. napjain a plebánia templomban Ruzitska Jenő jézu társasági atya vezetésével lelki gyakorlatokat tartott.

Első szentáldozás. Akik fehérvasárnap az apácák templomában voltak, bizonyára meghatódással látták az oltár előtt térdelni azokat a kis gyermekeket, a kikhez e napon először jött a Mester. A fehérvári róm. kath. iskola növendékei hosszú előkészítés után mintegy húszan járultak első szentáldozásukhoz. Hitoktatónk Wéger Lajos segédlelkész készítette elő a kis emberkéket, s ő mondotta a szentmisét is. Mise közben az áldozás előtt beszélt a kicsinyeknek arról a friss

zsenge hajtásokról teli kertről, a hova befelé nemcsak a Jézus, a gyermekek tiszta fehér lelkéről, első áldozásról, mint amire majd a késő időkben is visszagondolunk: mikor először jött a Mester. Az áldozó gyermekek szülei is meghallgatták a szentmisét, és többen a kicsinyekkel együtt áldoztak. A szentmise alatt a zárda énekkara énekelt. A szülőknek hálásaknak kell lenniök a Mester iránt, aki fehérbe öltözteti fiaik, leányaik lelkét s így adja oda nekik, Jézus segít jó gyermekeket nevelni. Végezetül pedig Wéger káplán látta vendégül az első áldozókat s közösen fogyasztották el a hagyományos és emlékezetes haboskávét.

A gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskola folyó hó 13-án zászlószentelő ünnepélyt tart, melyre a tanítók és tanügyi barátai tisztelettel meghívatnak. D. e. 9 órákor zászlószentelés a székesegyházi templomban, 10¹/₂ órákor ünnepély az iskola helyiségében. Az igazgatóság.

Iskola és Szülőház. Tanügyi folyóirat Gyulafehérvárt. Szerkeszti Szente Péter y János áll. isk. igazgató. Megjelenik havonként kétszer.

Új tanügyi folyóirat jelent meg március 15-én városunkban: Iskola és Szülőház. Tehát nem pusztán a tanítóság érdekeit szolgáló lapocska, hanem ügylészik egy szellemi közvetítőnek készül a tanügyi férfiai és a szülők között. E szempontból is kívánatos, hogy a közönség érdeklődéssel fogadjon, mert nem a sablonos és taposott úton járó vállalkozásról van szó, hanem a tanügyi munkásainak törekvéséről, hogy a nevelés ügyébe, kérdésébe belevonják azokat is, akiknek elsősorban érdeke fiaik derék továbbfejlesztése: a szülőket. — „Ez a lap — mondja vezetőcikkében a szerkesztő — amint némileg neve is kifejezi, összekötő kapcsolót kíván lenni az iskola és szülőház között, egy kellemes találkozó, helyesebben tanácskozó helye a szülőknek és a gyermekek tanítóinak”. Annál is inkább kívánunk a vállalkozáshoz sikert, mert midőn épen a tanügyet oly sokszor és sokhelyen látjuk idegen vizeken szabadkőműves, hitetlen s vallástalan tendenciákkal evezni, jól esik olvasni a társszerkesztő Ertll V. cikkéből, hogy — dolgozni fogunk a hazaszeretethen úgy, hogy hintjük kartársaink között a munka és egyetértés magvát: dolgozni fogunk az Isten országának terjedésén... hogy iskoláinkat a vallásos szellem hassa át.” Ez igaz beszéd, hisz hol szorultunk inkább rá Isten áldására, mint épen gyermekeink nevelésének nagyfőfontosságú munkájában.

Előfizetési ára 6 korona. Megrendelhető Schäser Ferenc könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.

A fogarasi Oltáregyesület meghívására a helybeli szentferencrendiek templomában dr. Chappra Sándor, minorita-rendi theol. tanár vezetése mellett márc. hó 16., 17., 18. és 19-én tartottak lelkigyakorlatokat, amidőn délelőtt és délután gyönyörű szentbeszédeivel hatott a kiváló szónok. 20-án délelőtt 9 órákor a remek szónoklat, szentmise és közös szentáldozás fejezték be az idei szentgyakorlatokat. Az Oltáregyesület tagjait dr. Dávid Ödönné alelnök, a polg. leányiskola növendékeit pedig Abel Janka tanítónő

vezették a főtisztelendő úr elé. A meleg szavakkal kifejezett köszönetre dr. Chappra Sándor főtiszt. úr hasonlóképpen válaszolt és midőn szívélyes búcsút vetünk, „a viszontlátás” reménye is kifejezésre jutott.

Lelkigyakorlatok. A szamosújvári áll. főgimn. róm. kath. növendékei március hó 27—28—29. napjain végezték el husvéti szentgyakorlataikat. A szentgyakorlatokat dr. Nalá c y András szarvaskendi plebánus vezette. Beszédeinek ügy tárgyi szépsége, mint előadásának feltűnően szép s nyugodt és gyakorlott szónokra valló perfektsége valóságga elragadta az ifjúságot. Főképpen a lélek idealismusáról beszélt s nem a megszokott sablonos pontokról, miket előadások alatt amúgy is eleget hall minden ifjú. Fáradozását ezúttal is köszönjük!

Halálozás. Bencze Lajos tb. főesperes, nyugdíjazott futásfalvi plebánus március hó 3-dikán 80 éves korában, papságának 55-ik évében szentségekkel ellátva Osdolán az Urban elhunyt. Született Lemhényben 1833. június 6-án. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen, a teológiát Gyulafehérvárt végezte. Felszentelték 1858. Káplán volt Lövétén, lelkész Homoródtremén és Székelyszenttamáson és Kápolnásfalun. 1877. Futásfalvi plebánossá nevezett ki. Jó pap és lelkipásztor volt; szerette az ifjúságot, Kézdivásárhelyt gyónatószerként bizalommal keresték fel a diákok. Nyugodjék békében.

A csoda mérleg. A Batthyány kincseiről csodákat mesélnek az emberek. A sötét kamrából állítólag meg lehet látni, hogy kiből lesz kanonok és püspök. Az arany kódexsz pedig a világ hét csodája közül a kilencedik. Hanem mindezeket túlhaladta egy tárgy, melyről eddig még a Batthyáneum igazgatójának sem volt tudomása. Folyó hó elsején beállt egy vidéki atyafi és oláhul kezdett beszélni. Mivel a Batthyáneumban az erdélyi francia nyelvet senki sem beszéli, így az atyafi tört magyarsággal adta elő kívánságát. Decimát keresek. Azt a mészárosoknál meg a kereskedőknél talál. De itt is van egy. Nem tudok róla. — Az a csodálatos mérleg?! Miéle csodálatos? Hát ha valaki rá áll, azt az ördög nem viszi el. Hja bátyám uram, aki jól imádkozik, erkölcsösen él, Isten szereti, azt az ördög nem viszi el. A biztatás ígylátszik nem elégítette ki a bácsit, mert ő mégis a csodamérlegre szeretett volna állani. Megmondották neki, hogy efféle nincs és nem is volt soha. Az atyafi azonban nem akart csak úgy szépszóra távozni. Szegényt alaposan felültette valamelyik jókedvű mesterinas.

A máltai eucharisztikus kongresszus résztvevői számára az Országos Katolikus Szövetség most állította össze az újtértervet, mely szerint indulás Budapestről április 14-én este, Fiuméből a Cunard társaság Kárpátia hajóján 15-én; a hajó 19-én Messinába érkezik, de közben Görögországban 6 óras állomást tart: Messinából Taorminába utaznak, honnan 2 napi tartózkodás után Catánia és Szirakuzán át — hol mindenütt tartózkodás lesz — 22-én este érkezés Maltába, innen 28-án indulás Nápolyba, honnan 1 napi tartózkodás után utazás Rómába, itt két napot

töltve Anconán és Fiumén át visszatérnek Budapestre. A részvétel díja 650 korona. Jelentkezés az Országos Katolikus Szövetségéknél (IV. Ferenciek-ter 7. III. lépcső I. emelet 8.) legkésőbb április 5-ig.

Gergyókiényalfalváról írják, hogy ott a napokban Elek es Istvánné 3 erős, egészséges gyermeknek adott életet. A három testvér közül 2 leány és 1 fiú. Eddig még úgy az anya, mint a gyermekek teljes egészségnek örvendenek.

Dolnji-Miholjácról írják lapunknak: A szalonka-vadászat az ünnepek után folytatódik, eddig 504 szalonka lett az áldozat. A statisztikát jövőre hozzuk.

Lourdesi zárandoklat. Az Országos Katolikus Szövetség rendezésében április hó végén Lourdes-ba induló országos zárandoklat képe, mind határozottabban kezd kialakulni. A szövetség felkérésére a püspöki kar tagjai közül Mikes János gróf szombathelyi püspök áll annak élére, a lelki vezetést pedig P. Bangha Béla Jézustársasági atya vállalta. Ily illusztris vezetők közreműködésével biztos sikerre számíthat az a kegyeletes mozgalom, mely a magyar katolikus hívek vallásos érületének ápolására indult. Mint hogy csatlakozások csak meghatározott számig fogadhatók el, az Országos Katolikus Szövetség figyelmezteti azokat, akik résztvenni szándékoznak, hogy saját érdekükben jelentkezésüket mielőbb eszközöljék (IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. 8. Telefon 101—58.)

Tavaszi Botfalun. Brassóbol jelentik: A szomszédos Botfalu községben, amely az ország leghidegebb pontja, május előtt sohasem szokott megkezdődni a tavasz. Most már napok óta olyan tavaszi idő van, hogy a fák rügyeznek és a barackfa javában virágzik. A lakosság körében ez bizonyos aggodalmat kelt, mert az áprilisi fagytól félnek.

Nagy napok. Gyergyóalfaluban a nagyhét napjai valóban nagy napok voltak. Miklós István, a kiváló lelkipásztor és két káplánja a híveknek lelkigyakorlatokat tartottak. Virágvasárnapjától kezdve a nagyhét minden napján este 6 órákor szentbeszéd volt, utána vecsernye. A templom mindannyiszor zsúfolásig telve volt, s hogy a szentbeszéd nem hangzottak el hiába, bizonyítja a husvéti gyónók nagy száma, amely jóval felülmúlja a megelőző évek husvét gyónóinak számát.

Sikerült ünnepélyt tartott a gyóalfalui Oltáregylet husvét másodnapján abból az alkalomból, hogy az újjonnan beszerzett és ajándékozott egyházi ruhákból kiállítás rendezett. Az ünnepély fénypontja Székely Krisztina tanítónő felolvasása volt. A nagyszámú közönség, — melynek egy részét az intelligencia képezte, — érdeklődéssel hallgatta a tartalmas felolvasást, s bizonyára sokaknak mélyen a lelkébe vésődött a felolvasásnak az a része, amely a gyakori szentáldozásról szólt.

A gelencei Vojkuly síremlékére újabb adakoztak: Zomor a Dániel praelátus kanonok és Jenák Ferenc főgimn. tanár 10—10 koronát. Főösszeg: 177 korona 95 fillér. További szíves adományokat szeretettel kér a gelencei plebánus.

Katolikus Népsövetség római zárandoklata. A Konstantin-ünnepek alkal-

mából induló római zarándoklat iránt igen nagy az érdeklődés az ország minden részében. Igen valószínű, hogy ezen menet igen impozáns lesz. Sokan vesznek részt az ország főpapi és főúri rendjéből is. E római zarándoklatra a jelentkezés ideje április hó 15-én lejár. — Az érdeklődők érdekében áll, hogy jelentkezésüket mielőbb tegyék meg, mert esetleg a szám betöltetik s a lekésztett jelentkezés nem lesz többé figyelembe veendő. Katholikus Népszövetség elnöksége.

A legelgetés megkezdése. Ide s tova a jószágot kihajtják a legelőre. De csak arra a legelőre lehet a jószágot kihajtani, amelyet gondoztak. Mielőtt a fák ki nem lombosodtak, a jószágot a legelőre kihajtani nem szabad. Az a község, amely legelőjét gondozás nélkül hagyja, nagy mulasztást követ el. Meg kell jártni a legelőt fogas boronával. Meg kell tisztítani és pedig a közérő kirendelésével, minden nem oda való növénytől, a savanyú füvektől, a lósóskától, a szerbtövistől, a kutyatejtől. Aztán érett és porrá törött trágyával javítani kell a legelőt. Ujabban több község műtrágyával is igyekezett a közlegelőt javítani, és nehogy azt hidjük, hogy ez a javítás a közvagyont prédálta. Ellenkezőleg! Ez a község a közvagyont gyarapította. Méltó minden dicsőre, mert ez azt bizonyítja, hogy a község tudatában van annak, hogy a közlegelő közjének. A földművelésügyi miniszter a községeket a legelőjavításban készséggel ingyenes szaktanácsadással és anyagi segítséggel támogatja. Ezt is jó a községi előljáróságoknak tudni.

Pályázati hirdetés. A budapesti kir. magy. Tudomány-Egyetem Hittudományi Karánál a hittudományra előkészítő második bölcséleti tanszék rendszerezett, ezen tanszék nyilvános rendkívüli tanárral való betöltésére ezennel pályázati hirdetetik.

E tanszékkel 4000 korona évi törzsűzetés, 800 koronától két ízben ötvenkint 600 koronával emelkedő személyi pótlék, továbbá az ezen minőségben eltöltött minden ötödik törvényeszerű szolgálati év után egyenkint 400 koronás, de legfeljebb 2000 korona korpótlék, és évi 1600 korona lakbér van egybekötvé.

A pályázó kath. egyházrendbeli férfiak korát, végzett tanulmányait, irodalmi munkásságát és eddigi működését igazoló okiratokkal s püspöki elbocsátó levéllel felszerelt folyamodványok a m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszterhez címezve 1913. évi április hó 15-ig a budapesti kir. magy. Tudomány-Egyetem Hittudományi Karának Dékáni Hivatalánál nyújtandók be. Budapestben, 1913. március hó. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.

IRODALOM.

„Marosvásárhelyi Borsos Tamás élete” írta Barts Gyula. Erdély viszontagsággal teljes multja mindig nehéz feladat eléállította a történetírókat. Ha nem is voltunk Erdélyben úgy, mint Itáliában, hol minden város külön állam lévén, külön történetet csinált, mégis elmondhatjuk, hogy az erdélyi városok is különös módon alakították Erdély történelmét. Vi-

szont az egyes városok történetét rendszerint egyes kiváló férfiak csinálták, úgy hogy sokszor egy-egy kiváló férfiúnak története magában foglalja egész Erdély történelmét. Borsos Tamásról azt ugyan nem állítjuk, mégis el kell ismernünk, hogy hazája történetében jelentékeny szerep jutott neki is. Ennek a szerepnek szép és könnyed előadását tartalmazza a jelen füzet, melyet szerzője doktori értekezéséppen írt meg. Különösen elismerés illeti meg a szerzőt azért a szorgalmas és lelkiismeretes kutatásokért, melylyel sikerült több történeti tévedést eloszlatnia, vagy téves adatot kiigazítania. Ez a lelkiismeretes kutatás aztán megőrizte a szerzőt minden túlzástól és rásegítette arra a szerencsés, tárgyilagos ítéletre, melylyel a történetírónak az eseményeket néznie kell. Borsos írói munkásságát nem dicséri, viszont diplomáciai tevékenységét érdeme szerint méltatja. Szülővárosa érdekében tett intézkedéseit pedig nagyon helyesen örökíti meg. Szerettük volna, ha egy kissé többet foglalkozott volna Borsos jellemével, ha jobban megvilágítja azt az átalakulást, melyen Borsosnak át kellett mennie, midőn „ura ellenségének” Bethlennek is szolgálatában megmaradt. A fiatal szerző ügyes történetírói kvalitásokat árul el, s kívánjuk, hogy munkássága még több művel gazdagítsa irodalmunkat.

CSARNOK.

Asszonyi hűség.

Írta: Zagyva Mariska.

A tömjénfüst illata még ott gomolygott az égő viaszgyertyák glóriás fényében; a pillanat szent áhíta még ott ült az ifjú pár megható arcán. A remegő ajkakon még ott vibrált az elhangzott eskü utolsó akkordja.

— Mikor az ősz pap ihletett kenetleljes szavakkal rájok adta áldását, halk,

istenes beszédet intézett hozzájuk! — Megerősítő, balsamos szavakat, mely egy egész élet hosszú küzdelmeire szólt, tanítással, tanácsal.

— A szép menyasszony lilom arcán egy pár kristálycsepp futott végig. Ráesett a puha, fehér kezére s annak melegétől gyenge pára lett belőle s az illatos tömjénfüsttel együtt szállt föl a boltíves szentely aranypillérei fölé.

— Ki tudja? — nem-e egy szép, kedves álom eltiünő utolsó felhőfoszlánya volt a felszáradt könyvessepp párja. Szent és tiszta gyermekálom, mely ártatlan leány szívében születteit és a szentség meghíltett hajlékában halt el örökre.

Ki tudja!? — Az a szép menyasszonyi selyemfátyol, de sok édes meghitt ábránd szemfödője, — és egyúttal az öntudatos, erős nőnek intő talizmánya az élet kötelességei hű teljesítésére.

— A nő igazi élete ott kezdődik az ol-tár számolyánál, fején myrtuszoszorúval, de nem ott végződik, hanem sokszor titkolt szenvedések Golgotháján.

A tanítóék szép Ágneséről azt hitték az emberek, hogy boldog és szerencsés menyasszony. — Hogyne! Hisz gazdag és előkelő férfi karján lépett az élet küzdelmeibe. A vagyon s a név sokak előtt minden, ami az életet megaranyozhatja.

Pláne amily viharos sebességgel érte a szegény sok gyermekes tanítócsaládot ez a szerencse, nem csuda, hogy a vidéki város asszonynepe pukkadozott az irigységtől.

Ágnes gyönyörű teremtés volt. Nyulánk termettel, hamvas arccal, csudás színű és tömegű hajzuhataggal keccs fején.

Szépsége és finom lelke bármilyen ragyogó miliőbe — predestinálta.

Mondhatni napok alatt megtörtént az esküvő, s a szép Ágnes előtt színes álomként tűnt fel az egész esemény.

— Hogy egy verőfényes erdei kirándulás, sok leánynyal kacagó vígsággal, fiúkkal, táncsal s aztán az a dusgazdag Csaba Tihamér a barna arcával, a villogó

A pécsi 1907. évi orsz. kiállításon az Orsz. Iparegyesület által nagy ezüst-éremmel kitüntetve.

Számos évek óta a pécsi székesegyház és sok más plébániai templom viaszgyertya, örökmécs, olaj szállítója.

Alapított 1829-ben.

Telefonszám 424.

KRISZTIAN JÓZSEF és FIA

méhviaszgyertyagyár, méz, fáklya és viasz raktára

PÉCSETT.

Főüzlet: Szigeti országút 3. sz.

Fióüzlet: Jókai-tér 9. szám.

Ajánljuk a főtiszt. plébános urak becses figyelmébe kitűnő minőségű és az egyház rendeletének megfelelő valódi méhviashiból készített templomi és egyéb viaszgyertyáinkat bármily nagyságban és az összes templomi kellékeket.

Kívánatra árjegyzékünket bérmentve küldjük.

fekete szemével, a ficánkoló négyesével! Halk csodálat! Amint kitaró, szugeraló erővel kereste, nézte, követte őt — Ágneszt a nagyon szép, de nagyon szegény kis tanítót leányt. Ott a sok gazdag, zseni leányok között. Csak őt és senki mást nem látott kívüire....

Satöbbi, egész mese.

A fiatal asszony halk sóhajjal omlott el a drága sejmek és csipkékké borított pamlagra s álmódzva tűnődött leányéletének hirtelen tovaszállása s jelen sorsa fölött.

— Boldog volt! Hitte. Tavaszos lelkének minden derüje arcán ragyogott. Hisz neki az életben még nem volt felhős pillanata. A mult? Csupa álm. Meleg, rózsás, mint minden leányé. Férje körülvette mindazzal a pazar csillogással, mit szépsége és fiatalága mohón kívánt és szeretett. — Teltek a napok, hetek s az az egy év, de rövid is volt asszony életében, szeretve, megértve a rajongó férj imádszerű gyöngédségétől körülvéve.

— Egy nap, mint derült égen a hirtelen támadó vihar előjele, borongani kezdett a boldogság sugaras hajnala.

Kicsi, ártatlan levél érkezett.

Önnét, valahonnét, abból az egyszerű szépséges leánymultból, amikor még Horváth Ágnes névre hallgatott a bájos asszonyka.

— Talán véletlen, talán rosszakarat; valahogy az ura kezébe juttatta a naiv kis levelet.

Micsoda lappangó tüzek égnek minden ember lelkében? Ki adhat számot erről önmagának?! A szerelmes ember lelke valóságos vulkán s pillanat alatt rommá pusztítja saját gyönyörű kiharcolt boldogságát is, egy gyászos indulat hatalmas nyomán.

— A férfi szenvedélyes féltékenysége, haragvó gyűlöletté olvadt a levélke elővasása után, mely ártatlan szelíden így szólt:

— Imádott Ágnesem! — Emlékszel-e még a szomszéd kántorék Palijára? — Arra a kamasz gimnazistára, akivel oly sok boldog, édes órát töltöttél a kerítés mellett beszélgetve; vagy a szép kis vadszőlő lúgasotokban együtt olvasgatva, ábrándozva.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

V. E. Helyt. Jövőre hosszabban foglalkozunk vele.

Róma. Köszönet egyszerre jön.

Pályázati hirdetés.

Az atyhai róm. kath. tanítónői állásra pályázat hirdetik.

Javadalom: hitközségtől és államsegélyből 1000 korona. Természetben lakás és kertiletmény.

Kötelesség: az iskolaszék által meghatározandó osztályok vezetése.

Pályázatok április 8-ig az iskolaszéknek benyújtandók.

Iskolaszék.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák** és **cimadák**, **papi civil öltönyök** előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék velumok, baldachinumok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel **ugy szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöletnek.

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő
KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom.

o Erdélyi o hegyi borok

Erdély egyik legrégebbi keresztény cégénél ::

Keleti L.

szőlőbirtokos és bor nagykereskedőnél kapható ::

Szászsebes o
o Szeben m.

Ára hektoliterenként:

1912. évi zamatos erdélyi fehér asztalbor K 65.—

1911. évi zamatos erdélyi fehér asztalbor K 78.—

1911. évi marosmenti finom fehér bor, erős K 85.—

1905. évi peccenyebor, fehér, finom, erős . . . K 95.—

Legfinomabb erős erdélyi hegyi fajborok.

Ó Rizling, fehér . . . K 100.—

Ó Som „ . . . K 110.—

Ó Muskotály fehér . . . K 120.—

Ó Burgundi vörös . . . K 100.—

Megrendeléseket utánvét, hitelképes egyenlő 3 havi hitel mellett, általam kölesön adott (vagy megrendelő saját hordójában) 56 literen felüli hordókban teljesíték, mely hordókat 8 héten belül tisztán és sértetlen állapotban bérmentve visszaveszek. 100 literen aloli megrendelésnél az árak literenként 2 fillérrel magasabbak. Postai mintadobozokban 1 decis mintákat **darabonként 60 fillér levélbélyeg beküldése ellenében franco** küldök. Posta és vasútállomás: **S Z Á S Z S E B E S.**

Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár

Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-fele vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, mas-
É siv és furnéros butormunkát,
S portálé és boltberendezést,
Z úgyszintén javításokat is el-
I fogad. Szállít és lerak tölgy
T és bükkparketát. Árjegyzék szerint vendéglői, irodai és ebédlőszékeket, tükröket méret szerint. Raktáron tart minden fajta fakoporsókat is.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak. Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti
társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal
mindennemű templom berendezési és fel-
szerelési tárgyak, u. m.:
oltár, szószék, gyóntató-
szék, templompadok,
szentély-korlát és egyéb
felszerelési tárgyak készi-
tését, szállítását, régi
oltárok aranyozását és
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készséggel szolgálok.

Több kisebb méretű vagy több na-
gyobb megrendelésnél személyes
megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!
Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULAFEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű irodai
cikkekben, író- és fogalmazványpapirosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

**Készít Mű- és ujságnymást
különös versenyképes árban**

Mindennemű nyomtatványok a modern igényeknek megfelelően.

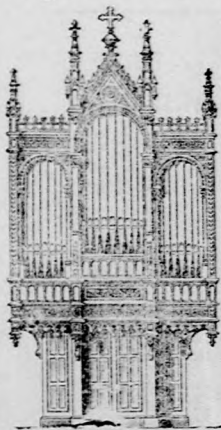
Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József

orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerenésém a főtiszt. papság és m. t.
egyháztanács tudomására hozni, miszerint
orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

teljesen ujonnan
rendeztem be, minek
utánna módomban áll a
legnagyobb szabású
orgona-építést is
elvégezni. Bárminemű
javításokat átalakításo-
kat jutányos árban,
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos
viaszgyertya gyárosnál
NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegyén.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak kilónként:

2:40 K., 3:20 K., 4 K., 5 K., II.